

Saarna Turun tuomiokirkossa 27.5.2018

Kolminaisuudenpäivä Matt. 28: 16-20

Kaikki yksitoista opetuslasta lähtivät Galileaan ja nousivat vuorelle, minne Jeesus oli käskenyt heidän mennä. Kun he näkivät hänet, he kumarsivat häntä, joskin muutamat epäilivät. Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin: "Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti."

Voi olla, että tämä tilanne, viimeinen saarna tässä virassa, vaikuttaa siihen, että tunnistan kohtauksessa lähdön tunnelman. Sanat jotka luin ovat Matteuksen evankeliumin viimeiset sanat. Matteukselle kaikki kertomisen arvoinen on nyt kerrottu. Viimeisenä on tämä kohtaus Galilean vuorella. Jeesus, nyt ylönousseena, ja opetuslapset tapaavat viimeisen kerran.

Paikalla ovat ne yksitoista, kaikkein lähimmät. Heistä kerrotaan lyhyesti vain että osa kumarsi, osa epäili. Voi aavistaa heidän mielensä ristiriitaisuuden ja epävarmuuden. He ovat häkeltyneitä Jeesuksen läsnäolosta, niin kuin ovat olleet monet kerrat sen jälkeen kun lähtivät tämän matkaan. Ja nyt taas. Mitä tämä nyt on, mitä on edessä, mitä meille tapahtuu? Siinä on hämmentyneitä, uskon ja epäuskon välissä haparoivia ihmisiä. Ihmisiä niin kuin kuka tahansa meistä.

Sitten Matteus toteaa, että Jeesus tuli heidän luokseen. Siis kyseessä ei olekaan vain hyvästijättö, jossa Jeesus kääntää selkänsä, lähtee pois ja jättää jälkeensä murheen, ikävän ja epätietoisuuden. Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille.

Sitten seuraa lähettäminen. Kohtauksen ydin. Jeesus lähettää ihmiset, nuo muutamat, kirjavan joukon, uskon ja epäuskon välissä ihmettelevät ihmiset, ihmiset niin kuin me.

Nykypäivän vaikuttamistoiminnan näkökulmasta melkoinen riski. Ei kirjoitettua jälkisäädöstä tai opin tiivistelmää: että tässä, tätä levittääkää. Jeesus ei kirjoittanut mitään. Hän lähetti ihmiset.

Kirjoitukset tulivat myöhemmin, kun ihmisten oli välttämätöntä kiinnittää vuosikymmenten haalistama muisti johonkin. Neljä evankeliumia olivat luotettavimmat. Keskenään erilaisina ne kertovat, miten muisti on aina epätäydellistä. Evankeliumien avulla pääsee niin lähelle kuin on meidän mahdollista päästä, mutta vain lähelle.

Jeesus ei lähettänyt kirjoituksia. Jeesus lähetti ihmiset. Ja antoi tehtävän: kastakaa ja opettakaa ihmisiä niin kuin minä teitä. Mitä se saattoi tarkoittaa tuossa hetkessä noille yhdelletoista? He olivat eläneet muutaman, ehkä kolme, kiihkeää vuotta Jeesuksen seurassa. Mitä ja miten he olivat oppineet? Tuskin tehneet muistiinpanoja niin kuin luennoilla. Ehkä muistivat kertomuksia, joita Jeesus oli kertonut, ehkä sen miten Jeesus oli toistanut, että kaikki laki tiivistyy rakkauteen. Mutta se jälki, joka heihin oli jäänyt, tuskin oli eettistä, älyllistä tai uskonopillista loistetta; heissä ei montaa oppinutta ollut. Sen sijaan he varmasti muistivat sen, mikä oli saanut heidät lähtemään Jeesuksen mukaan. Sen millainen oli ollut Jeesuksen läsnäolo, miten hän oli kohdellut heitä ja muita ihmisiä, sen vakuuttuneisuuden, että tässä nyt Jumalan todellisuus, Jumalan valtakunta, avautuu näkyviin.

Ja sitten Galilean vuorella Jeesus lähettää heidät, ei selittämään tai määrittelemään, vaan välittämään sitä, mitä itse olivat elämästä ja Jumalasta Jeesuksen läsnäolon välityksellä oppineet ja ymmärtäneet.

Lähettämistä seuraa lupaus: minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti. Se on läsnäolon lupaus. Ei siis selän kääntäminen ja lopullinen poistuminen, vaan läsnäolon jatkumisen lupaus.

Entä sitten? Pidemmälle Matteus ei kerro. On selvää, että ne yksitoista laskeutuivat vuorelta. Arki jatkui, tehtiin työtä, laitettiin ruokaa, riideltiin, rakastettiin, sairastettiin, kuoltiin, elämä jatkui. Mutta myös lähti liikkeelle annetun tehtävän mukainen elämä. Kaikki se, mitä ja miten Jeesus oli, teki ja puhui, välittyi nyt ihmisten kautta, ihmiseltä toiselle. Niitten ihmisten kautta, joista valtaosan historia on jo unohtanut ja joitten nimet eivät ole missään sankaritauluissa tai historian lehdillä. Kirkon historian vahvin virta on historian hiljaisuuteen kätkeytyneitten ihmisten virta. Ihmisten niin kuin me.

Se on valtava joukko. Se on tuonut meidät tähän, kymmenien ja taas kymmenien sukupolvien jälkeen tähän kirkkoon jumalanpalvelukseen. Tällaiseen jatkumoon meidät on kastettu ja liitetty, kukin omalla vuorollaan, kukin paikallaan jatkamaan sitä, mikä Galilean vuorelta laskeutui alas arkeen.

Kun katson taaksepäin, aina Galilean vuorelta tähän hetkeen, koko Kristuksen kirkkoon, näen paljon sellaista, joka kertoo Jumalan todellisuuden läsnäolosta. Yhtä paljon näen sellaista, mikä vahvistaa kokemusta Jumalan poissaolosta. Kovuutta, julmuutta, selän kääntämistä. Molemmat ovat kirkon todellisuutta, jota kannamme mukana.

Jeesuksen läsnäolon lupaus ei kuitenkaan sisältänyt ehtoja. Ei siis niin, että kunhan pilkulleen toteutatte sitä, mitä minä olen opettanut, minä olen teidän kanssanne. Ei. Pikemmin niin, että kun elätte sen varassa, mitä minusta olette oppineet, niin katso, saatatte tunnistaa läsnäoloni, hämmästyen ehkä, sillä olen myös siellä, missä vähiten osaisi odottaa, elämän syrjäpoluilla, mitättömien, arvottomien, ohi katsottujen keskellä. Sellaiseen läsnäoloon ne yksitoista olivat Jeesuksen seurassa kerta toisensa jälkeen hämmästyen havahtuneet.

Läsnäolo on koko Jumalan käsittämättömän ja lopulta salaisuuteen ulottuvan todellisuuden läsnäoloa, sellaista, joka kirkossa on jo varhain ilmaistu puhumalla pyhästä kolminaisuudesta, Isästä, Pojasta ja Pyhästä Hengestä.

Sellaisesta oli kyse Galilean vuorella. Vuorelta laskeutumisen jälkeen sama tietoisuus Kristuksen läsnäolosta toistui ja vahvistui etenkin, kun leipä murrettiin ja viini jaettiin. Samasta läsnäolosta tässä jumalanpalveluksessa ja ehtoollisessa on kyse.

Galilean vuorella, siellä missä nuo yksitoista ihmettelivät tehtävää, joka heille annettiin, annettu lupaus läsnäolosta on mukana, kun siunaus luetaan jumalanpalveluksen lopussa.

Piispan tehtävistä mieluinen on minulle ollut siunauksen lukeminen eri yhteyksissä. Sen epääminen tai kieltäminen ihmisiltä jonkin ominaisuuden tai elämänkohtalon takia on minulle näkynyt selän kääntämisenä, viestinä Jumalan poissaolosta. Siunauksen lukeminen puolestaan on sen pyytämistä, että Jumalan läsnäolo tulisi tunnistettavaksi, rohkaisevaksi ja elämää kannattavaksi.

Siksi minulle on merkityksellistä, että voin oman tehtäväni arkkipiispan virassa päättää siunaukseen. Se on lähettämistä, teille ja itselleni, tuosta ovesta, ja tuomiokirkon portaita alas, niin kuin opetuslapset laskeutuivat alas Galilean vuorelta, ja sen pyytämistä, että elämässä, joka meillä on edessä, olisi aavistettavissa ja välittyisi Kristuksen läsnäolo enemmän kuin Kristuksen poissaolo.